

Ямшинська Н.В.

викладач,

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»*

РОЛЬ ГРУПОВОЇ РОБОТИ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Демократичні перетворення в суспільстві, бурхливе проходження економічних, соціально культурних процесів, поява нових характеристик сучасної цивілізації, призвели до обґрунтування нових потреб у системі освіти. Сьогодні більше уваги придіється формуванню у випускників вищих навчальних закладів навичок міжособистісного спілкування, що сприятиме становленню поведінки у професійній сфері. Всі ми знаємо, що формування особистості, побудова міжособистісних відносин відбувається під час навчання в школі і продовжується в університеті, тому ми повинні чітко усвідомлювати, як важливо правильно організувати навчально-виховний процес на заняттях в учбовому закладі. У сучасній педагогічній науці існує поняття гуманізації та гуманітаризації навчально – виховного процесу. На сучасному етапі розвитку в освіті виникла необхідність внесення суттєвих змін в процес взаємодії як викладача із студентами, так і між студентами самими під час опанування тієї чи іншої дисципліни. Гуманізація є ключовим елементом нового педагогічного мислення, що стверджує про полісуб'єктну суть процесу освіти.

Взаємодія викладачів і студентів у педагогічному процесі вищої школи визначається як взаємний вплив учасників навчального процесу, під час якого здійснюється їхній взаєморозвиток. В умовах, коли авторитарно-дисциплінарний підхід змінює концепція особистісно зорієнтованої освіти, дедалі більше простежується тенденція розглядати студентів як самостійних суб'єктів навчання, здатних вчитися не за примусом, а добровільно, за власним бажанням та вільним вибором.

Витоки появи поняття про суб'єкт-суб'єктні взаємини наявні у західній гуманістичній психології ХХ ст.. Проблема ролі навчального співробітництва досліджувалась як у нашій країні, так і за кордоном (В. Андрієвська, В. Рубцов, А. Маркова, Л. Айдарова, В. Ляудіс, Б.Кричевський, В. Ядов, Д. Фельдштейн, Т. Лоннікова) [3].

Педагогічний процес є одним із видів взаємодії суб'єктів. Взаємодія характеризується, насамперед, тим, що ті, хто взаємодіють, взаємно впливають один на одного – усвідомлено й несвідомо, вербально і невербально. Викладач здійснює на своїх студентів не тільки навчальний вплив, він також впливає на них своєю особистістю, духовністю, емоційністю, отримуючи від них відповідний відгук, пов'язаний з їхніми індивідуально-особистісними особливостями й емоційним станом у певний момент.

Говорячи про роль педагогічного, навчального співробітництва, потрібно враховувати його основні аспекти: 1) взаємодія “викладач – студент”, 2) взаємодія “студент – студент”(у парах чи трійках), 3) загальногрупова взаємодія студентів у навчальному колективі, 4) взаємодія “викладач – викладацький колектив” у системі міжпредметних зв’язків.

Гуманістично орієнтована взаємодія педагога і студентів під час навчання іноземної мови у ВНЗ буде більш ефективною, якщо навчально-виховна робота:

- емоційно насичена;
- організована як спільна творча діяльність викладача і студента, в ході якої максимально враховуються і реалізуються інтереси кожної особистості;
- заснована на діяльній активності студентів, що передбачає наявність мотивації до навчання, усвідомлення значущості процесу отримання знань;
- надає студентам вільний вибір способів і форм пізнання матеріалу з урахуванням наявних потреб, умінь і навичок;
- враховує специфіку предмета "іноземна мова" як особистісно орієнтованої дисципліни і пропонує варіативність його змісту з акцентом на гуманістичні цінності [2].

Взаємодія на уроках іноземної мови – це узгоджена діяльність по досягненню спільних цілей і результатів, за рішенням учасниками значущою для них проблеми або завдання. Взаємодія є одним з основних способів активізації саморозвитку і самоактуалізації особистості. Таку ефективну взаємодію можуть забезпечити парні або групові форми організації навчання на заняттях з іноземної мови. Керуючи навчальною діяльністю, викладач налагоджує контакти, спонукає до активної роботи, будує роботу з таким розрахунком, щоб кожен виконував вказівки викладача, вступав у контакт з ним і колективом групи.

Потреба у спілкуванні спонукає студентів до активної участі у групових видах роботи, особливо це має позитивний наслідок при вивченні іноземної мови. Лише колективне спілкування може сприяти формуванню комунікативних навичок, що є основною метою навчання мови.

Робота в парах викликає активність учнів при дотриманні деяких умов:

- а) студенти самостійно вибирають собі мовних партнерів в залежності від теми розмови;
- б) кожен студент отримує конкретну мовну завдання – відповісти на питання, переконати співрозмовника, заперечити, уточнити, доповнити та ін.;
- в) викладач поперемінно включається в розмову тієї чи іншої пари, але обов’язково тактовно, підтримуючи бесіду, не порушуючи її постійними виправленнями мовних помилок.

Спільна нетривала робота студентів, що практикується при парній організації в структурі практичного заняття, дає позитивні результати. Однак, організовуючи парну роботу, викладачеві слід враховувати, що об’єднувати в пари потрібно студентів, що володіють різними навчальними можливостями,

при цьому один з них повинен відрізнятися відповідальним ставленням до навчання. Спільна робота двох слабовстигаючих студентів не дає позитивного результату.

При організації роботи студентів в групі слід пам'ятати, що кількість студентів в групі не повинна перевищувати 3-4 людини. У кожній групі призначається консультант (лідер), який здійснює керівництво діяльністю групи.

Науковці виділяють 5 факторів, які повинні враховуватись під час організації групової роботи студентів:

1. Взаємозалежність. Кожен студент розуміє, що успіх роботи групи на занятті залежить особисто від нього і досягається тільки в тому випадку, якщо кожен студент впорався із завданням. Студенти підтримують один одного, ефективно розподіляють ролі, переконуються в тому, що інші студенти в групі зрозуміли матеріал, кожен студент групи може отримати додаткові бали за те, що всі студенти в групі впоралися із завданням добре.

2. Облік індивідуальних здібностей. Група повинна знати, хто з студентів потребує додаткової допомоги, підтримки та допомагати такому студенту.

3. Соціальні навички. Студенти повинні навчатися також і навичкам спілкування між собою, що особливо стосується не товариських студентів, навичкам прийняття рішення і т.п.

4. Груповий аналіз. Виділяється час, для того, щоб студенти могли обговорити, наскільки ефективно вони працювали в групі, визначити причини неефективної роботи і методи її поліпшення [1].

Групова форма навчання висуває високі вимоги до викладача, що здійснює управління навчальною роботою. Насамперед він повинен добре володіти дисципліною, досконало освоїти методику визначення завдань для групової роботи студентів, спрямовувати діяльність груп, виділяючи ключові положення, акцентуючи увагу на найголовнішому в досліджуваному матеріалі, стежити за співпрацею студентів в різних групах. За часом групова форма роботи повинна займати на занятті 5-10 хвилин.

Прикладом організації спільної діяльності можуть бути наступні форми занять:

1. Змагання між студентами або групами студентів (олімпіада, конкурс, вікторина); 2. Дискусія; 3. Круглий стіл; 4. Конференція; 5. Рольова або ділова гра; 6. Бере участь у форумах, чатах; 7. Кейс-метод.

Нові завдання, що стоять перед викладачем іноземної мови на сучасному етапі вимагають від нього перегляду деяких питань організації уроку іноземної мови, його змісту, методів і прийомів навчання. Предметом уваги і творчого пошуку повинні стати, перш за все, комунікативна спрямованість уроку, посилення його виховно-освітнього і розвиваючого потенціалу. Знання особистості кожного студента і врахування його індивідуальних здібностей, рівня розвитку і навченості є обов'язковою умовою ефективного навчання.

Список використаних джерел:

1. Кускова С.В. Принципы гуманизации взаимодействия педагога и студента в процессе обучения иностранному языку. На соискание научной степени кандидата педагогических наук. Мурманск, 2003. – 160 с.

2. Глазун М. А., Головина Т. А. Теория и методы обучения студентов в группах на занятиях по иностранному языку // Сборник научных трудов SWorld по материалам международной научно-практической конференции «Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании 2011» 20-27 декабря Одесса, 2011. – С. 43-45

3. Онуфрієва Л.А. Особливості навчання і викладання німецької мови професійного спрямування на немовних спеціальностях ВНЗ у сучасних умовах / Л.А.Онуфрієва // «Wschodnie partnerstwo – 2013». – Volume 15. Filologiczne nauki: Materiały IX Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji. – Przemysl. Nauka i studia, 2013. – С. 63-66.